

Raadsbrief - Ontwikkelingen JeugdzorgPlus (januari 2023)

---

aan: de raad van de gemeente Hillegom

zaaknummer: Z-23-291857
datum collegevergadering: 31 januari 2023
portefeuillehouder: Jan van Rijn
behandelend ambtenaar: Madeleine Heitmeijer-Broersen
emailadres:
telefoon: 14 0252
embargo:

In het afgelopen jaar hebben wij u op verschillende momenten per brief geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van gesloten jeugdhulp, ook wel JeugdzorgPlus genoemd. JeugdzorgPlus is een gesloten jeugdhulpvorm voor jeugdigen die voor zichzelf en/of hun omgeving een gevaar vormen. Lichtere vormen van jeugdhulp bieden geen oplossing meer. Als samenwerkende gemeenten binnen de regio Holland Rijnland hebben wij de ambitie om JeugdzorgPlus af te bouwen en in plaats daarvan meer intensieve ambulante jeugdhulpvormen en kleinschalige verblijfsvoorzieningen in te zetten. Dit komt voort uit de ambitie van de gemeenten om jeugdigen zo thuis als mogelijk te laten opgroeien. Wij willen zoveel mogelijk voorkomen dat een jeugdige uit huis wordt geplaatst en als thuis wonen (tijdelijk) niet meer kan, streven we ernaar jeugdigen te laten opgroeien in een situatie die zoveel mogelijk op een thuis lijkt.

De ambitie die wij als regio nastreven, is een beweging die ook landelijk te zien is en waar het afgelopen jaar ook veel maatschappelijke aandacht voor is. Het gevolg hiervan is dat de afbouw van Jeugdzorgplus sneller gaat dan voorzien. Gezien onze ambitie zien wij dit als een positieve ontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft echter ook nadelige gevolgen. Dit betreft met name de financiële situatie van de jeugdhulpaanbieders die JeugdzorgPlus aanbieden. Dit komt onder meer omdat de vaste lasten die de aanbieders van gesloten jeugdhulp hebben (o.a. huisvestingslasten en personeelslasten) gelijk blijven tegenover teruglopende inkomsten door de dalende instroom.

In februari 2022 (kenmerk: Z-22-233526) en augustus 2022 (kenmerk: Z-22-260220) bent u geïnformeerd over de situatie bij de jeugdhulpaanbieders in ons landsdeel, Schakenbosch en iHub, en de stappen die toen zijn gezet om de zorgcontinuïteit te waarborgen. In deze brief gaan we in op de ontwikkelingen die nadien hebben plaatsgevonden.

Achtergrond

Wanneer de continuïteit van jeugdhulp in gevaar is of dreigt te komen, kan de landelijke Jeugdautoriteit besluiten het 'Draaiboek Continuïteit jeugdhulp' in werking te laten treden. De Jeugdautoriteit is een organisatie die vanuit het Rijk de opdracht heeft om onder meer problemen met de continuïteit van jeugdhulp te signaleren en helpen oplossen. Het 'Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp' bevat een escalatieladder met zes treden, die per trede acties beschrijft passend bij de ernst van de situatie.

In de raadsbrief van februari 2022 is aangegeven dat Schakenbosch zonder ingrijpen niet duurzaam voort zou kunnen bestaan. Daarom is in de eerste helft van 2022 het landelijk 'Draaiboek Continuïteit jeugdhulp' ingezet. Voor Schakenbosch gold daarom dat zij, onder regie van accounthoudende gemeente Den Haag, een herstel-en continuïteitsplan moest opstellen in overleg met gemeenten en de Jeugdautoriteit. De situatie bij iHUB, de andere jeugdhulpaanbieder in ons landsdeel, gaf op dat moment nog geen reden tot het instellen van het 'Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp'. Die situatie veranderde echter enkele maanden daarna toen ook iHUB in financieel zwaar weer belandde. Over deze ontwikkeling bent u in augustus 2022 geïnformeerd.

Momenteel bevindt de JeugdzorgPlus van iHUB zich op trede vier (problematisch). Dit betekent dat ook iHUB een herstel- en continuïteitsplan moet opstellen in overleg met gemeenten en de Jeugdautoriteit. Zij doet dit onder regie van gemeente Rotterdam als accounthoudende gemeente van iHUB.

Onderzoek naar het toekomstperspectief van gesloten jeugdhulp

Bovengenoemde situatie heeft ertoe geleid dat de Jeugdautoriteit de accounthoudende regio's Haaglanden en Rijnmond heeft verzocht om samen met iHub en Schakenbosch, naast de individuele herstel- en continuïteitsplannen die de aanbieders opstellen, tot een gezamenlijk plan te komen voor de gesloten jeugdhulp in het landsdeel. Vanuit Holland Rijnland zijn we hierin niet eerste verantwoordelijke, maar nemen we wel deel aan de algemene en financiële werkgroep waarin gewerkt wordt aan dit gezamenlijke plan.

Om tot een gedegen gezamenlijk plan te komen, is aan onderzoeksbureau AEF de opdracht gegeven de zorgbehoefte van de doelgroep JeugdhulpPlus inclusief alternatieve zorgvormen voor ons landsdeel in kaart te brengen. Hen is daarbij gevraagd een onderbouwde inschatting te maken van het aantal structureel benodigde plekken JeugdhulpPlus en al ontwikkelde en nog te ontwikkelen alternatieve zorgvormen. Daarnaast heeft het ministerie van VWS een onderzoek geïnitieerd naar "specialistische alternatieven" voor gesloten jeugdhulp. Dit onderzoek is gestart naar aanleiding van de kamerbrief van de staatssecretaris van 8 juli 2022 waarin de visie "Passende zorg voor jeugdigen die bescherming en veiligheid nodig hebben". De bevindingen van beide onderzoeken, die naar verwachting in december worden opgeleverd, vormen belangrijke input voor het bovengenoemde gezamenlijke continuïteitsplan.

Zorgen om zorgcontinuïteit en Interbestuurlijk Toezicht

Terwijl de onderzoeken lopen en de continuïteitsplannen worden opgesteld, blijft de financiële situatie van onze aanbieders kwetsbaar en maakt de Jeugdautoriteit zich zorgen over de continuïteit van de gesloten jeugdhulp in ons landsdeel. Om die reden heeft zij de staatssecretaris geadviseerd de gemeenten in het landsdeel onder Interbestuurlijk Toezicht te plaatsen. Op 17 november jl. heeft de staatssecretaris van VWS, Maarten van Ooijen, besloten dit advies op te volgen. Dit Interbestuurlijk Toezicht treft alle gemeenten in het landsdeel.

Het Interbestuurlijk Toezicht wordt uitgevoerd door het ministerie van VWS en kent vijf verschillende fasen. De staatssecretaris heeft trede twee van toepassing verklaard. Dit betekent dat de staatssecretaris zich nu verder over de situatie laat informeren ('fact finding'). Daarover heeft hij inmiddels al gesprekken gevoerd met de wethouders Jeugd van de gemeenten Den Haag en Rotterdam, de Jeugdautoriteit en de bestuurders van iHUB en Schakenbosch. De wethouders van Den Haag en Rotterdam hebben er in deze gesprekken bij de Staatssecretaris nogmaals erop aangedrongen dat ook het Rijk, als stelselverantwoordelijke regie, neemt ten aanzien van de afbouw en transformatie van de JeugdzorgPlus. De afbouw van de gesloten jeugdhulp is namelijk een landelijke trend.

Vervolg

De komende periode zullen de vijf jeugdhulpregio's in landsdeel Zuidwest (Rotterdam Rijnmond, Haaglanden, Holland Rijnland, Midden Holland en Zuid Holland Zuid) samen met het ministerie van VWS en de twee jeugdhulpaanbieders verder werken aan de invulling van zorg voor de JeugdzorgPlus-doelgroep in ons landsdeel, die ook op de langere termijn passend is. Intussen wordt de zorgcontinuïteit van deze bijzondere doelgroep door de gemeenten gewaarborgd. Hiervoor zijn en worden acties uitgezet met termijnen. Dit sluit aan bij de stappen die in de afgelopen tijd vanuit het landsdeel al zijn gezet.

Financieel risico voor gemeenten

Om de zorgcontinuïteit te waarborgen, is in het 'Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp' opgenomen dat bij acute financiële problemen, de accounthoudende regio's zich garant stellen voor een oplossing. Voor Schakenbosch is dit de regio Haaglanden. Voor iHub is dit de regio Rijnmond. JeugdzorgPlus is een "cruciale zorg" waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de continuïteit.

Aan Schakenbosch is door de betreffende regio liquiditeitssteun geboden, in de vorm van een lening. Hoewel Schakenbosch 2022 met een aanzienlijk lager verlies afsluit dan begroot en er voor 2023 een sluitende begroting is, is de begroting van Schakenbosch voor 2023 niet gebaseerd op een rendabele bedrijfsvoering. De aandeelhouders vragen de gemeenten daarom om een deel van de liquiditeitssteun om te zetten in continuïteitssteun. Deze kosten zullen door alle regio's gedragen moeten worden op basis van een afgesproken verdeelsleutel. Voor Holland Rijnland is dit aandeel ongeveer 15%. Voor iHUB geldt dat gemeente Rotterdam garant staat voor de betaling van de salarissen in december 2022. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt voor liquiditeitssteun in 2023. De voorwaarden hiervoor zijn door iHub getekend. Op dit moment is nog niet bekend welke bijdrage van de afzonderlijke regio's wordt gevraagd om de zorgcontinuïteit van beide jeugdhulpaanbieders te waarborgen. Wanneer hier besluiten over gevraagd worden, zal dit aan de gemeenten in het landsdeel voorgelegd worden.

Tenslotte

Wij gaan ervan uit dat het Interbestuurlijk Toezicht ons helpt de benodigde hulp voor deze specifieke groep jeugdigen in onze regio te waarborgen. Onderdeel van dit traject is ook dat er duidelijkheid komt over de kosten en voor wie de kosten zijn (gemeenten, aanbieders, Rijk). Als er ontwikkelingen zijn met betrekking tot de financiële risico's voor gemeenten en/of het Interbestuurlijk Toezicht dan informeren wij u daarover.

Relatie met andere onderwerpen

Onlangs heeft u van ons een raadsbrief ontvangen over de ontwikkelingen ten aanzien van de jeugdbeschermingsketen en de doorbraakaanpak november 2022 (kenmerk: Z-22-280790). Wij geven u graag nog wat achtergrondinformatie over hoe deze raadsbrief over de jeugdbeschermingsketen zich tot deze brief verhoudt.

Binnen de jeugdhulp kan sprake zijn van vrijwillig of gedwongen kader. Dit zegt niets over de hulp die past bij de hulpvraag van de jeugdige, maar dit zegt iets over de mate van toezicht op de jeugdige. Jeugdbescherming is van toepassing op die kinderen waarbij de rechter heeft bepaald dat bescherming/toezicht noodzakelijk is, voor hun eigen veiligheid (het gedwongen kader). Daarnaast kan er sprake zijn van open of gesloten jeugdhulp. Gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus) is jeugdhulp waarbij de rechter heeft uitgesproken dat de vrijheid van het kind beperkt moet worden (voor zijn/haar eigen veiligheid). Voorliggende brief heeft derhalve geen relatie met de raadsbrief van november 2022 met betrekking tot de jeugdbeschermingsketen en de doorbraakaanpak.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.